

ספר
מילי דנזקין

פרק לא יחפור

ספר

מילי דנזקין

פרק לא יחפור

ספר מילי דנזקין

חידושים וביאורים
בפרק לא יחפור

נחמי' יהודה פנסקי

אייר תשפ"א

תוכן הענינים

הקדמה..... א

פתיחה

חייב הרחקת נזקין של נזקי שבנים..... ז

סימן א

טעם חייב הרחקת בור..... יג

פירוש בתוס' ד"ה לא יחפור / איבעיא וסד בסיד או דלמא או סד בסיד תנן / ביאר
ספיקת הקצות במי שכבר עשה בור / קושיא בדברי הרשב"א בטעם הרחקת בור

סימן ב

הסומך בור בצד המוצר לפי הלישנא קמא..... כא

דברי רשב"א וריטב"א בשי' אב"י / מח' רשב"א וריטב"א בסברת רבא / מח' רשב"א
וריטב"א בשדה העשוי' / מח' רשב"א וריטב"א בטעם ההרחקה בשדה העשוי'

סימן ג

סברת רבא להלישנא קמא ובענין חייב הרחקת נזקין..... כז

גדר חייב הרחקת נזקין / חייב הרחקה בדליתא לניזק / גדר היתר סמיכה בשדה שאינה
עשוי' / מח' ראשונים בחייב הרחקה לרבנן בדליתא לניזק / פירוש בדברי הריטב"א

סימן ד

מחלוקת אב"י ורבא להלישנא בתרא..... לד

ביאור מח' אב"י ורבא לפי הל"ב / פירוש הראשונים בתליית מח' אב"י ורבא במח' רבנן
ור"י / עוד בגדר חייב הרחקה ובמח' רבנן ורבי יוסי

סימן ה

סברת רבא דכל מרא ומרא..... לט

פ"י הפשוט / הערות על הנ"ל / ביאור חידושו של רבא / סברת כל מרא ומרא
בדליתא לניזק

סימן ו

עוד ביאור במחלוקת אב"י ורבא..... מג

כמה הערות במח' אב"י ורבא / ביאור שיטת הרבנן / ביאור תליית מח' אב"י ורבא במח'
רבנן ור"י

סימן א

טעם חיוב הרחקת בור

פירוש בתוס' ד"ה לא יחפור / איבעיא וסד בסיד או דלמא או סד בסיד תנן / ביאר ספיקת הקצות במי שכבר עשה בור / קושיא בדברי הרשב"א בטעם הרחקת בור

פירוש בתוס' ד"ה לא יחפור

(א) תנן (יז, א), לא יחפור אדם בור סמוך לבורו של חברו. וכתבו התוס'

(ד"ה לא יחפור) כל הני איירי דאית בהו מיא, וחייבים להרחיק משום מתונא [ר"ל היזק לחלוח]. וכן כתב הרשב"א בסוגיין, ובתשובותיו (ח"ג סי' קנזא).

וכתבו התוס' והרשב"א, מה דאמרי' בגמ' (יז, ב) דחייב להרחיק משום סברת כל מרא ומרא דקא מחית כו', אומר ר"י דלא קאמר הך סברא אלא שמאותה שעה מתחיל ההיזק, וכיון דבתחילת ההיזק הוו גירי דיליה מודה ר' יוסי, ומיהו אי לאו משום מיא לא היה צריך הרחקה ג' טפחים, ע"כ. הרי שסברי שאין במתונא בלבד משום גירי דילי^ב, וגם אין בהיזק של כל מרא ומרא

בלחוד בכדי לחייבו להרחיק ג"ט, ורק ע"י שני היזקות אלו הוא שמחוייב להרחיק ג' טפחים.

אבל הרמב"ן הר"ן הנמוק"י הריטב"א וכן פירש המהר"ם בשיטת רש"י, חולקים על שיטת התוס', וס"ל שנזק דמתני' הוא משום כל מרא ומרא בלבד, ומהאי טעמא בלחוד הוא שצריך להרחיק ג' טפחים אף אליבא דרבי יוסי, משום דהיזק של כל מרא ומרא הוי גירי' דילי', ויש בו כדי לחייב הרחקת ג' טפחים, ועל כן פירשו דבור דמתני' איירי גם בליכא מיא.

ועוד חולקים ראשונים הנ"ל על מש"כ התוס' דאין בהזיקא דמתונא משום גירי דילי', וכתבו לקמן (כב, ב) דגם מתונא בלחוד הוי גירי דילי',

א. הו"ד בב"י סי' קנה מחו' ב, וברמ"א שם.

ב. הנה משמע מדבריהם דגם בלי מים, יהי' חייב להרחיק משום כל מרא ומרא, ורק לא הי' חייב להרחיק ג' טפחים, אי לאו משום מתונא, וכן מדויק ברשב"א שכ' אי לאו מתונא לא בעי הרחקה כולי האי, וכן מבואר בביתאור הגר"א (קנה-לא), עמ"ש הרמ"א דאם יש מים צריך להרחיק ג"ט, ואם ליכא מים צריך להרחיק לפי ראות הדיינים. ברם בשיטה בשם הרא"ש מבואר, דאינו צריך להרחיק כלל בלא מים, וז"ל דמה"ט לא היו חכמים מזהירים אותו להרחיק, דלא חשיב כולי האי הזיקא אי לאו דמתונתא, עכ"ל.